FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (andra avdelningen)

den 13 september 2006 *

I mål T-226/01,

CAS Succhi di Frutta SpA, Castagnaro (Italien), företrätt av advokaterna G. Roberti, F. Sciaudone och A. Franchi,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av C. Cattabriga och L. Visaggio, båda i egenskap av ombud, biträdda av advokaten A. Dal Ferro,

svarande,

angående en talan om ersättning för den skada som påstås ha uppkommit till följd av kommissionens beslut K(96) 1916 av den 22 juli 1996 och K(96) 2208 av den 6 september 1996, vilka antogs inom ramen för kommissionens förordning (EG) nr 228/96 av den 7 februari 1996 om leverans av fruktsaft och fruktsylt till befolkningen i Armenien och Azerbajdzjan (EGT L 30, s. 18),

* Rättegångsspråk: italienska.

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (andra avdelningen)

sammansatt av ordföranden J. Pirrung samt domarna N. J. Forwood och S. Papasavvas,

justitiesekreterare: förste handläggaren J. Palacio González,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 10 januari 2006,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten och förfarandet

1 Den 7 februari 1996 antog kommissionen förordning (EG) nr 228/96 om leverans av fruktsaft och fruktsylt till befolkningen i Armenien och Azerbajdzjan (EGT L 30, s. 18) (nedan kallat meddelandet om anbudsinfordran), med tillämpning av rådets förordning (EG) nr 1975/95 av den 4 augusti 1995 om gratisleveranser av jordbruksprodukter till befolkningen i Georgien, Armenien, Azerbajdzjan, Kirgizistan och Tadzjikistan (EGT L 191, s. 2) och kommissionens förordning (EG) nr 2009/95 av den 18 augusti 1995 om tillämpningsföreskrifter för gratis leverans av jordbruksprodukter från interventionslager till Georgien, Armenien, Azerbajdzjan, Kirgizistan och Tadzijkistan enligt rådets förordning (EG) nr 1975/95 (EGT L 196, s. 4).

2 I artikel 1 i förordning nr 228/96 föreskrivs följande:

"Ett anbudsförfarande inleds härmed avseende leverans av högst 1 000 ton fruktsaft, 1 000 ton koncentrerad fruktsaft och 1 000 ton fruktsylt som angivet i bilaga I ..."

3 Enligt artikel 3.2 a i förordning nr 228/96 skall anbudsgivarens anbud ange, för varje parti, total kvantitet frukt som dragits tillbaka från marknaden och som anbudsgivaren förpliktar sig att ta över, som betalning för alla leveranskostnader för de tjänster och produkter som omfattas av anbudsförfarandet.

4 Enligt bilaga I till förordning nr 228/96 avsåg partierna nr 1, nr 2 och nr 5 leverans av 500 ton (netto) äppelsaft, 500 ton (netto) äppelsaft med en koncentration av 50 procent respektive 500 ton sylt av olika frukter. Den frukt som skulle dras tillbaka för dessa partier var äpplen. För partierna nr 3, nr 4 och nr 6, vilka avsåg leverans av 500 ton (netto) apelsinsaft, 500 ton (netto) apelsinsaft med en koncentration av 50 procent respektive 500 ton sylt av olika frukter, skulle apelsiner dras tillbaka.

5 Den 15 februari 1996 lämnade sökanden ett anbud på partierna nr 1 och nr 2. Sökanden erbjöd sig att dra tillbaka 12 500 ton respektive 25 000 ton äpplen som betalning för leveransen av dessa partier.

6 Såväl bolaget Trento Frutta SpA som bolaget Loma GmbH erbjöd sig att dra tillbaka 8 000 ton äpplen för parti nr 1 och 13 500 ton äpplen för parti nr 2. Trento Frutta uppgav dessutom att bolaget var berett att dra tillbaks persikor om det inte fanns tillräckligt med äpplen.

7 Den 6 mars 1996 underrättade kommissionen, genom meddelande nr 10663, Azienda di Stato per gli Interventi nel Mercato Agricolo (italienskt interventionsorgan, nedan kallat AIMA) om att den hade tilldelat Trento Frutta partierna nr 1, nr 3, nr 4, nr 5 och nr 6. En kopia av meddelandet skickades till Trento Frutta. Enligt meddelandet skulle Trento Frutta, i första hand, erhålla betalning i följande kvantiteter av frukter som dragits tillbaka från marknaden:

— Parti nr 1: 8 000 ton äpplen eller 8 000 ton persikor.

— Parti nr 3: 20 000 ton apelsiner eller 8 500 ton äpplen eller 8 500 ton persikor.

— Parti nr 4: 32 000 ton apelsiner eller 13 000 ton äpplen eller 13 000 ton persikor.

— Parti nr 5: 18 000 ton äpplen eller 18 000 ton persikor.

— Parti nr 6: 45 000 ton apelsiner eller 18 000 ton äpplen eller 18 000 ton persikor.

8 Den 13 mars 1996 informerade kommissionen genom meddelande nr 11832 AIMA om att den hade tilldelat Loma parti nr 2.

9 Den 14 juni 1996 antog kommissionen beslut K(96) 1453 om leverans av fruktsaft och fruktsylt till befolkningen i Armenien och Azerbajdzjan enligt förordning nr 228/96 (nedan kallat beslutet av den 14 juni 1996). Enligt andra skälet i detta beslut hade alldeles för små produktkvantiteter dragits tillbaka från marknaden sedan anbudsförfarandet, trots att tiden för tillbakadragande nästan hade gått ut. För att avsluta transaktionen var det därför nödvändigt att tillåta anbudsgivare som så önskade att i stället för äpplen och apelsiner ta betalt i annan frukt som dragits tillbaka från marknaden i på förhand fastställda mängder som avspeglade förhållandet mellan produkterna i fråga i bearbetat skick.

10 I artikel 1 i beslutet av den 14 juni 1996 angavs att den frukt som dragits tillbaka från marknaden på begäran av anbudsgivarna (det vill säga Trento Frutta och Loma) skulle ställas till deras förfogande enligt följande utjämningskoefficienter:

"a) 1 ton persikor för 1 ton äpplen,

b) 0,667 ton aprikoser för 1 ton äpplen,

c) 0,407 ton persikor för 1 ton apelsiner,

d) 0,270 ton aprikoser för 1 ton apelsiner."

11 Den 22 juli 1996 antog kommissionen beslut K(96) 1916 om leverans av fruktsaft och fruktsylt till befolkningen i Armenien och Azerbajdzjan enligt förordning

nr 228/96 (nedan kallat beslutet av den 22 juli 1996). Enligt tredje skälet i beslutet fanns det inte tillräckligt med persikor för att avsluta transaktionen, varför det var lämpligt att ersätta de äpplen som anbudsgivarna skulle dra tillbaka med nektariner.

12 I artikel 1 i beslutet av den 22 juli 1996 angavs att den frukt som hade dragits tillbaka från marknaden på Trento Fruttas och Lomas begäran skulle ställas till bolagens förfogande enligt utjämningskoefficienten 1,4 ton nektariner för 1 ton äpplen.

13 Vid ett möte den 26 juli 1996 mellan sökanden och kommissionens generaldirektorat för jordbruk, som anordnats på sökandens begäran, invände sökanden mot att de äpplen och apelsiner som hade godkänts av kommissionen hade ersatts med annan frukt. Sökanden erhöll en kopia av beslutet av den 14 juni 1996.

14 Den 2 augusti 1996 skickade sökanden den tekniska rapport som hade utarbetats av Dipartimento Territorio e Sistemi Agro-Forestali (avdelningen för mark samt jord- och skogsbruk) vid universitetet i Padua till kommissionen. Rapporten behandlade de ekonomiska utjämningskoefficienterna för vissa frukter vid safttillverkning.

15 Den 6 september 1996 antog kommissionen beslut K(96) 2208 om ändring av kommissionens beslut av den 14 juni 1996 om leverans av fruktsaft och fruktsylt till befolkningen i Armenien och Azerbajdzjan enligt förordning nr 228/96 (nedan kallat beslutet av den 6 september 1996). Beslutet riktade sig till Republiken Frankrike, Republiken Grekland, Republiken Italien och Konungariket Spanien. Enligt andra skälet i beslutet var det lämpligt att ändra de koefficienter som hade fastställts i beslutet av den 14 juni 1996 för att, under perioden för tillbakadragande av persikor, få till stånd en bättre avvägd ersättning mellan å ena sidan de äpplen och apelsiner

som användes för leveranser av fruktsaft till befolkningen i Kaukasus och å andra sidan de persikor som drogs tillbaka från marknaden för betalningen av dessa leveranser. De nya koefficienterna skulle enbart tillämpas på frukt som anbudsgivarna ännu inte hade dragit tillbaka som betalning för produkter som skulle levereras.

16 Enligt artikel 1 i beslutet av den 6 september 1996 ändrades artikel 1 a och 1 c i beslutet av den 14 juni 1996 på följande sätt:

"a) 0,914 ton persikor för 1 ton äpplen,

b) 0,372 ton persikor för 1 ton apelsiner."

17 Sökanden väckte talan om ogiltigförklaring i två fall. Den första talan avsåg beslutet av den 6 september 1996 (vilket registrerades under målnummer T-191/96) och den andra talan avsåg beslutet av den 22 juli 1996 (vilken registrerades under målnummer T-106/97).

18 Genom dom av den 14 oktober 1999 i de förenade målen T-191/96 och T-106/97, CAS Succhi di Frutta mot kommissionen (REG 1999, s. II-3181) (nedan kallad domen i målet CAS mot kommissionen) ogiltigförklarade förstainstansrätten beslutet av den 6 september 1996 i mål T-191/96 och avvisade talan i mål T-106/97. I huvudsak biföll förstainstansrätten talan på den första grunden om ogiltigförklaring i mål T-191/96 med hänvisning till att ersättandet av äpplen och apelsiner med persikor utgjorde en betydande och icke förutsedd ändring av ett väsentligt villkor i meddelandet om anbudsinfordran. Ersättandet utgjorde därmed ett åsidosättande av anbudsinfordran och principerna om insyn och likabehandling (punkterna 74–82).

19 Den 21 december 1999 överklagade kommissionen domen i det ovan i punkt 18 nämnda målet CAS mot kommissionen. Överklagandet registrerades under målnummer C-496/99 P.

20 Den 25 september 2001 väckte sökanden förevarande skadeståndstalan.

21 Genom beslut av den 17 juli 2003 vilandeförklarade ordföranden på förstainstansrättens andra avdelning i utökad sammansättning, efter det att parterna hade beretts tillfälle att yttra sig, förevarande mål med stöd av artikel 77 a i förstainstansrättens rättegångsregler i avvaktan på domstolens avgörande i mål C-496/99 P.

22 Genom dom av den 29 april 2004 i mål C-496/99 P, kommissionen mot CAS Succhi di Frutta (REG 2004, s. I-3801) (nedan kallad domen i målet kommissionen mot CAS) ogillade domstolen kommissionens överklagande av domen i det ovan i punkt 18 nämnda målet CAS mot kommissionen. Förfarandet återupptogs därefter i förevarande mål.

23 På uppmaning av förstainstansrätten inkom parterna med synpunkter på återstoden av förfarandet i förevarande mål med beaktande av domen i det ovan i punkt 22 nämnda målet kommissionen mot CAS.

Parternas yrkanden

24 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— bevilja ersättning för den skada, uppskattad till 1 385 163 euro (2 682 049 410 ITL), som sökanden har drabbats av till följd av besluten av den 22 juli och den 6 september 1996, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

25 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

26 Gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar i den mening som avses i artikel 288 andra stycket EG förutsätter enligt fast rättspraxis att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan (domstolens dom av den 2 juli 1974 i mål 153/73, Holtz & Willemsen mot rådet och kommissionen, REG 1974, s. 675, punkt 7, och förstainstansrättens dom av den 3 februari 2005 i mål T-19/01, Chiquita Brands m.fl. mot kommissionen, REG 2005, s. II-315, punkt 76).

27 Eftersom dessa tre villkor för skadeståndsansvar är kumulativa är det tillräckligt att ett av villkoren inte är uppfyllt för att skadeståndstalan skall ogillas (domstolens dom av den 9 september 1999 i mål C-257/98 P, Lucaccioni mot kommissionen, REG 1999, s. I-5251, punkt 14, och förstainstansrättens dom av den 6 december 2001 i mål T-43/98, Emesa Sugar mot rådet, REG 2001, s. II-3519, punkt 59).

28 Med hänvisning till domen i det ovan i punkt 22 nämnda målet kommissionen mot CAS har sökanden gjort gällande att domstolen redan har tillerkänt bolaget en rätt till skadestånd genom att uttryckligen ange att sökanden hade ett intresse av att begära att beslutet av den 6 september 1996 skulle ogiltigförklaras, eftersom en eventuell fastställelse av att den upphandlande myndigheten har handlat rättsstridigt skulle kunna ligga till grund för en eventuell skadeståndstalan i syfte att på ett lämpligt sätt återställa sökandens situation (punkt 83).

29 Förstainstansrätten konstaterar för det första att domstolens bedömning gjordes inom ramen för prövningen av huruvida sökandens talan om ogiltigförklaring kunde tas upp till sakprövning och att den inte under några omständigheter föregriper frågan om gemenskapens skadeståndsansvar till följd av rättsstridigheten i det beslut som har ifrågasatts i det nu aktuella målet.

30 För det andra avser den skadeståndstalan som prövades av domstolen sökandens situation inom ramen för anbudsinfordran i händelse av ett åsidosättande av principen om likabehandling, såsom konstaterats i domen i det ovan i punkt 18 nämnda målet CAS mot kommissionen. Det skall emellertid konstateras att sökanden i förevarande talan inte har åberopat någon som helst skada med anledning av att anbudsförfarandet resulterade i att sökandens anbud inte antogs. Sökanden har åberopat skada som bolaget lidit i egenskap av näringsidkare på den marknad på vilken anbudsgivarna var verksamma.

31 Argumentet avseende rättskraften av domen i det ovan i punkt 22 nämnda målet kommissionen mot CAS skall därmed underkännas.

32 Vad avser de åberopade rättsstridigheterna har sökanden gjort gällande att besluten av den 22 juli 1996 och den 6 september 1996 innebär att flera bestämmelser åsidosätts. Åsidosättandena har sin grund i att det i besluten dels anges att de äpplen som föreskrivs som betalning för levererade varor skall ersättas med persikor och nektariner, dels anges koefficienter för detta ändamål. För det första strider besluten

mot meddelandet om anbudsinfordran samt principerna om insyn och likabehandling, såsom konstaterats i domen i det ovan i punkt 18 nämnda målet CAS mot kommissionen (förstainstansrätten ogiltigförklarade beslutet av den 6 september 1996 genom denna dom av just dessa skäl). För det andra strider besluten mot förordningarna nr 1975/95 och 2009/95, i synnerhet eftersom kommissionen i strid med bestämmelserna i förordningarna ersatte frukt med frukt som inte ingår i samma grupp. För det tredje strider besluten mot artiklarna 33 EG och 34 EG samt mot rådets förordning (EEG) nr 1035/72 av den 18 maj 1972 om den gemensamma organisationen av marknaden för frukt och grönsaker (EGT L 118, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 4, s. 162) och rådets förordning (EG) nr 2200/96 av den 28 oktober 1996 om den gemensamma organisationen av marknaden för frukt och grönsaker (EGT L 297, s. 1), enligt vilka huvudsakligen varje störning på jordbruksmarknaderna och varje snedvridning av konkurrensen är förbjuden.

33 Vad avser skadan har sökanden anfört att den tvingades sälja produkter som hade tillverkats av persikor eller nektariner till priser som understeg tillverkningskostnaderna för att anpassa sig till Trento Fruttas priser. Sökanden har åberopat den uteblivna vinsten, inklusive förlusten av normala vinstmarginaler, som skada. Sökanden har dessutom begärt ersättning för de kostnader som den haft med anledning av förfarandet och för den juridiska rådgivning som den har tvingats anlita för att försvara sina rättigheter.

34 Vad avser orsakssambandet har sökanden i sak gjort gällande att Trento Frutta mottog en mycket stor mängd persikor och nektariner till ett mycket lågt pris på grund av att de äpplen som ursprungligen föreskrevs som betalning för de produkter som skulle levereras ersattes med persikor och nektariner och på grund av de koefficienter som fastställts för detta ändamål. Enligt sökanden kullkastade Trento Frutta därefter marknaden genom att avsätta produkter som hade tillverkats med persikor och nektariner till ett mycket lågt pris och, under alla omständigheter, till priser som understeg sökandens produktionskostnader. Sökanden har uppgett att den för att överleva tvingades sälja med förlust.

35 Förstainstansrätten anser att det är lämpligt att dela upp förevarande talan i två delar beroende på om det rör sig om ersättning för skada som orsakats av försäljningen med förlust eller om skada som orsakats av sökandens utgifter för att skydda sina rättigheter.

Huruvida sökanden har rätt till ersättning för skada som orsakats av försäljningen med förlust

36 Enligt förstainstansrätten är det lämpligt att först pröva huruvida det föreligger ett orsakssamband mellan de åberopade rättsstridigheterna och den åberopade skadan.

37 Enligt fast rättspraxis anses ett orsakssamband, i den mening som avses i artikel 288 andra stycket EG, föreligga när det finns ett direkt orsakssamband mellan det fel som den berörda institutionen har gjort sig skyldig till och den åberopade skadan, ett samband som det åligger sökanden att bevisa (förstainstansrättens dom av den 30 september 1998 i mål T-149/96, Coldiretti m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 1998, s. II-3841, punkt 101 och där angiven rättspraxis). Gemenskapen kan under alla omständigheter endast hållas ansvarig för en skada som är en tillräckligt direkt följd av den berörda institutionens felaktiga handlande (se bland annat domstolens dom av den 4 oktober 1979 i de förenade målen 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 och 45/79, Dumortier Frères m.fl. mot rådet, REG 1979, s. 3091, punkt 21, och förstainstansrättens dom av den 18 september 1995 i mål T-168/94, Blackspur m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 1995, s. II-2627, punkt 52). För att kunna utesluta allt ansvar för gemenskapen åligger det bland annat förstainstansrätten att kontrollera att de svårigheter som en sökande mött på marknaden inte har sin grund i just de påstådda rättsstridigheterna (se analogt domstolens dom av den 30 juni 2005 i mål C-295/03 P, Alessandrini m.fl. mot kommissionen, REG 2005, s. I-5673, punkt 57).

38 I förevarande fall skall förstainstansrätten pröva huruvida besluten av den 22 juli 1996 och den 6 september 1996 verkligen orsakade den påstådda skadan genom att, såsom enda syfte, ange att den frukt som föreskrivits som ersättning för produkter som skulle levereras skulle ersättas och genom att fastställa utjämningskoefficienter för detta ändamål.

39 Parterna är oense om huruvida förstainstansrätten, vid bedömningen av de skadliga konsekvenserna av att frukt ersattes och av fastställelsen av utjämningskoefficien-

terna, skall beakta all den frukt som skulle mottas av Trento Frutta, det vill säga 65 000–85 000 ton persikor och nektariner, vilket sökanden har gjort gällande, eller endast den frukt som eventuellt beviljades för mycket till följd av att en alltför gynnsam utjämningskoefficient tillämpades, vilket kommissionen har gjort gällande.

40 Det skall erinras om att ersättning endast kan utgå för skada som är en tillräckligt direkt följd av en gemenskapsinstitutions rättsstridiga agerande (se punkt 37 ovan). Eftersom ersättandet av frukt berör merparten av den frukt som skulle mottas av Trento Frutta skall all denna frukt beaktas vid bedömningen av de skadliga konsekvenserna av det åberopade rättsstridiga agerandet. Vad avser utjämningskoefficienterna skall bedömningen av de skadliga konsekvenserna av en eventuell rättsstridighet däremot endast avse de kvantiteter frukt som påverkas av rättsstridigheten, det vill säga den frukt som berörs av en påstått felaktig koefficient.

Ersättandet av frukt

41 Vad avser ersättandet av de ursprungligen föreskrivna äpplena och apelsinerna med persikor och nektariner har sökanden enbart anfört, i de skriftliga synpunkterna, att Trento Frutta till följd av detta ersättande mottog mycket stora mängder persikor och nektariner till ett lågt pris.

42 Vid förhandlingen tillfrågades sökanden på vilket sätt ersättandet, utöver det faktum att det nödvändiggjorde fastställandet av de ifrågasatta utjämningskoefficienterna, i sig har kunnat orsaka skada. Sökanden svarade att marknaden för bearbetning av persikor och nektariner före ersättandet inte påverkades av anbudsförfarandet då den inte ingick bland de marknader som berördes av förfarandet och att Trento

Frutta mottog mer än sju gånger så mycket persikor och nektariner som bolaget hade kapacitet att bearbeta och tvingades anlita utomstående för att bearbeta frukten. Eftersom de mottagna kvantiteterna med råge översteg bolagets kapacitet tvingades Trento Frutta att tillämpa en mycket aggressiv affärspolicy. Enligt sökanden utgjorde ersättandet en "gåva" till Trento Frutta som gjorde att bolaget kunde stärka sin ställning avsevärt på marknaden för bearbetning av persikor och nektariner och härvid gjorde betydande vinster medan bolaget tidigare endast var en mindre aktör på denna marknad.

43 På samma fråga svarade kommissionen att den aldrig har förstått på vilket sätt ersättandet, oberoende av om koefficienterna är felaktiga eller ej, har kunnat orsaka skada.

44 Av sökandens förklaring framgår att den i själva verket protesterar mot att den utsatts för hård konkurrens på marknaden för bearbetning av persikor och nektariner. Sökanden skulle ha sluppit denna konkurrens om ersättandet inte hade ägt rum.

45 Förstainstansrätten konstaterar inledningsvis att kommissionens beslut att ersätta den frukt som Trento Frutta skulle erhålla som betalning för att det fullgjorde sina förpliktelser enligt anbudsförfarandet oundvikligen ledde till att eventuella konsekvenser av denna typ av betalning kom att påverka en marknad som ursprungligen inte berördes av anbudsförfarandet. Det är också till följd av reglerna för anbudsförfarandet oundvikligt att den frukt som mottagits som betalning kommer att bearbetas och förädlas (till saft, puré eller sylt) av anbudsgivaren eller tredje man och släppas på marknaden för dessa produkter.

46 Det skall emellertid konstateras att anbudsgivarna, för det fall ersättandet inte hade ägt rum och betalning hade skett med den ursprungligen föreskrivna frukten, skulle ha agerat på samma sätt, det vill säga på ett sätt som skulle ha lett till samma

konsekvenser för de aktuella marknaderna, till följd av en gemenskapsrättsakt, utan att den ekonomiska skada som andra näringsidkare på dessa marknader hade lidit skulle vara ersättningsgill. Det skall konstateras att förevarande talan inte innehåller någon invändning om rättsstridighet mot anbudsförfarandet i sig eller mot att betalningen skulle erläggas med frukt som hade dragits tillbaka från marknaden. Det faktum att Trento Frutta vann anbudsförfarandet har inte heller ifrågasatts.

47 Vad avser det faktiska pris till vilket Trento Frutta sägs ha mottagit den aktuella frukten erinrar förstainstansrätten emellertid om att det i meddelandet om anbudsinfordran angavs att varje parti skulle tilldelas den anbudsgivare som lämnade det förmånligaste anbudet, det vill säga den som begärde den minsta kvantiteten frukt som vederlag för att bearbeta och därefter transportera de kvantiteter fruktsaft och sylt som angavs för varje parti till det aktuella landet. Det skall även noteras att den frukt som på detta sätt mottogs som betalning utgjorde den normala ersättningen för anbudsgivaren och i allt väsentligt motsvarade kostnaden för att fullgöra detta arbete, eventuellt jämte en lämplig vinstmarginal.

48 Av detta följer att det, med tanke på att anbudsgivaren Trento Frutta lämnade det förmånligaste anbudet med avseende på den begärda kvantiteten frukt, a priori inte finns någon anledning att anse att bolaget erhöll frukten till ett förmånligt pris. Tvärtom tyder det faktum att Trento Frutta vann anbudsförfarandet i princip på att bolaget erhöll minsta möjliga mängd frukt, och i vart fall en mängd som understeg de kvantiteter som de andra anbudsgivarna hade begärt som betalning för fullgörandet av dessa förpliktelser. Det anbud som lämnades av Trento Frutta motsvarade mindre än hälften av sökandens anbud (se punkterna 5 och 6 ovan).

49 Vad avser de kvantiteter frukt som på detta sätt ställdes till Trento Fruttas förfogande skall det noteras att ersättandet i sig inte alls ändrade anbudsförfarandets grundläggande mekanism, det vill säga att anbudsgivarna beviljas frukt som dragits tillbaka från marknaden eftersom det finns ett överskott härav. Det skall noteras att

en sådan mekanism förutsätter att det finns stora kvantiteter av den aktuella frukten till förfogande för samtliga näringsidkare på marknaden eftersom frukten dragits tillbaka med anledning av att det inte gick att hitta köpare till återköpspriset. Mekanismen innebär även att frukten innan den drogs tillbaka a priori fanns tillgänglig på marknaden till ett pris som låg nära det faktiska återköpspriset. På en marknad som utgör föremål för återköp tenderar marknadspriset nämligen, till följd av fallande priser på grund av överproduktion, att naturligt anpassa sig till återköpspriset. Detta innebär att sökanden, eller varje annan näringsidkare, kunde erhålla frukt till ett pris motsvarande värdet på den frukt som hade mottagits av anbudsgivarna och, vilket är av större betydelse, kunde erhålla lika stora kvantiteter på grund av överskottet av den aktuella frukten. I den mån som anbudsgivarna fortfarande hade en konkurrensfördel i förhållande till andra näringsidkare på marknaderna för de bearbetade produkterna är denna enbart hänförlig till det faktum att deras anbud i anbudsförfarandet var ekonomiskt överlägsna de andra anbudsgivarnas.

50 Av detta följer att det inte har styrkts att ersättandet gav anbudsgivarna en extra konkurrensfördel i jämförelse med vad som hade varit fallet om betalning hade skett på ursprungsmarknaderna. För det första, för det fall utjämningskoefficienterna antas ha säkerställt en ekonomisk ekvivalens mellan apelsiner och äpplen, å ena sidan, och persikor och nektariner, å andra sidan, innebar ersättandet att den rättvisa definitionen av priset på den frukt som preciserades i anbudsförfarandet överfördes på persikorna och nektarinerna. För det andra finns det inget som tyder på att Trento Fruttas framgångsrika affär berodde på den sorts frukt som mottogs, även om bolaget tycks ha varit angeläget om att erhålla persikor som betalning. För det tredje, för det fall den ekonomiska ekvivalensen fortfarande antas vara korrekt, var de stora kvantiteter frukt som mottogs av Trento Frutta hänförliga till det faktum att denne anbudsgivare vann, vilket inte har ifrågasatts, fem av de sex partier som berördes av anbudsförfarandet.

51 För det andra uppgav sökanden vid förhandlingen att den kvantitet äpplen som skulle mottas som betalning för de produktleveranser som avsågs i anbudsförfarandet var ytterst liten i förhållande till den totala kvantitet äpplen som används inom bearbetningsindustrin, medan samma förhållande för persikor var betydande.

52 Med detta argument tycks sökanden vilja antyda att konsekvenserna av betalningen i anbudsförfarandet varierar beroende på vilken marknad som berörs. Förstainstansrätten kan emellertid inte pröva räckvidden av detta argument mot bakgrund av de uppgifter som har lämnats av parterna. Sökanden har uppgett, utan att detta har dementerats, att de 65 000–85 000 ton persikor och nektariner som skulle betalas till Trento Frutta motsvarade 70 procent av den italienska marknaden för bearbetning av denna frukt. Kommissionen har, även i detta fall utan dementi, gjort gällande att dessa kvantiteter motsvarade 0,8 procent av den italienska marknaden för färsk frukt. Inga siffror har lämnats avseende marknaderna för färska äpplen eller äpplen avsedda för bearbetning. Av de enda uppgifterna i handlingarna i målet rörande marknaden för äpplen framgår att den kvantitet äpplen som drogs in på den italienska marknaden var betydligt mindre än den kvantitet persikor och nektariner som drogs in det aktuella året. Eftersom sökanden har bevisbördan skall detta argument underkännas.

53 För det tredje har sökanden gjort gällande att det faktum att Trento Frutta redan vid tidpunkten för anbudsförfarandet kände till att det skulle erhålla betalning i persikor och hade vetskap om anskaffningskostnader gjorde att bolaget kunde agera spekulativt. Vissheten om att bolaget skulle erhålla persikor går emellertid bara tillbaka till kommissionens beslut av den 14 juni 1996. Det går inte heller att av några uppgifter i handlingarna i målet utläsa på vilket sätt vetskapen om vilken sorts frukt som skulle erläggas gjorde det möjligt att agera mer spekulativt än normalt, det vill säga utöver den förberedelse som krävs för att bearbeta denna sorts frukt och för att sälja de produkter som framställs av frukten. Vad avser vetskapen om anskaffningskostnaderna kan det konstateras att denna vetskap inträdde på ett sent stadium och att det inte rörde sig om några säkra uppgifter. Kommissionen tillät sig nämligen att ständigt ändra den betalning som skulle erläggas genom att ändra utjämningskoefficienterna. Det finns inte heller något som tyder på att den påstådda konkurrensfördelen följer av ersättandet av frukt. Oberoende av på vilken marknad som betalningen skulle ske visste nämligen anbudsgivarna i förväg att de skulle erhålla frukt till ett pris motsvarande det högsta återköpspriset för frukten (se punkt 49 ovan). Sökanden har dessutom själv uppgett att det finns en hög grad av insyn på marknaden för persikor och nektariner, vilket gör prisuppgifterna relativt ointressanta. Avslutningsvis förfogade även sökanden över dessa uppgifter på ett tidigt stadium, eftersom den kunde protestera mot prisvillkoren i sin begäran om omprövning till kommissionen före den 26 juli 1996 (se punkt 13 ovan).

54 Av detta följer att det inte på något sätt har styrkts att de påstådda gynnsamma konsekvenserna av anbudsförfarandet för Trento Fruttas räkning, med reservation för bevarandet av ett exakt ekonomiskt ersättande av frukt genom fastställande av lämpliga utjämningskoefficienter, följde av ersättandet av frukt och inte, direkt, av anbudsförfarandet.

Utjämningskoefficienterna

55 Vad avser de utjämningskoefficienter som fastställdes genom de ifrågasatta besluten har sökanden, i de skriftliga synpunkterna, gjort gällande att fastställandet av alltför generösa utjämningskoefficienter mellan äpplen och persikor eller mellan äpplen och nektariner utgjorde den huvudsakliga orsaken till den åberopade skadan.

56 Förstainstansrätten erinrar inledningsvis om att den skada som sökanden har åberopat måste följa direkt av den rättsstridighet som har åberopats med avseende på utjämningskoefficienterna (se punkt 37 ovan). Vid prövningen av de skadliga konsekvenserna av rättsstridigheten, under förutsättning att denna styrks, skall förstainstansrätten därför endast beakta de kvantiteter frukt som är hänförliga till den åberopade rättsstridigheten, det vill säga de kvantiteter frukt som betalades för mycket i förhållande till en korrekt koefficient.

57 För det första uppgav sökanden vid förhandlingen, på frågan om den kunde intyga att den inte bestred utjämningskoefficienten mellan apelsiner och persikor eller mellan apelsiner och nektariner, att denna fråga saknade relevans med hänsyn till att ersättandet var rättsstridigt. Med beaktande av att inga invändningar har riktats mot denna koefficient skall den således anses vara korrekt. Det ersättande som skedde med avseende på partierna nr 3, nr 4 och nr 6, vilka ursprungligen skulle betalas i apelsiner, gav således inte upphov till otillbörlig betalning.

58 För det andra, vad avser partierna nr 1 och nr 5, följer det av handlingarna i målet att Trento Frutta, till följd av anbudsgivarnas delbetalningar, mottog 5 611 ton persikor och 4 317 ton nektariner för dessa partier den 29 januari 1997, det vill säga på sin höjd under år 1996, vilket är det enda år som har nämnts med avseende på den åberopade skadan.

59 Om dessa kvantiteter antas ha fastställts enligt de koefficienter som sökanden har invänt mot (nämligen en koefficient på 0,914 ton persikor för ett ton äpplen enligt beslutet av den 6 september 1996 och en koefficient på 1,4 ton nektariner för ett ton äpplen enligt beslutet av den 22 juli 1996), visar tillämpningen av de koefficienter som sökanden anser vara korrekta (nämligen en koefficient på 0,704 ton persikor för ett ton äpplen och en koefficient på 1,25 ton nektariner för ett ton äpplen) att Trento Frutta erhållit 1 800 ton persikor eller nektariner för mycket.

60 Det har emellertid inte på något sätt styrkts att dessa 1 800 ton för mycket har gett upphov till de skadliga konsekvenser som gjorts gällande av sökanden.

61 För det första har sökanden, vad avser kvantiteten, grundat sin redogörelse på det faktum att Trento Frutta kullkastade marknaderna med de 65 000–85 000 ton persikor och nektariner som bolaget skulle erhålla. Denna kvantitet motsvarar 70 procent av den kvantitet som årligen bearbetas av den italienska industrin. Till att börja med mottog Trento Frutta under det aktuella året endas. 21 000 ton persikor och nektariner, alla partier medräknade. Vidare kan endast de kvantiteter som beviljades i strid med gällande bestämmelser ligga till grund för en skada, vilket förstainstansrätten har erinrat om ovan. Av detta följer att den ersättningsgilla skadan endast kan ha orsakats av de 1 800 ton som sökanden eventuellt mottog för mycket och inte av de 65 000–85 000 ton som skulle mottas sammanlagt. Även om kvantiteter motsvarande 70 procent av marknaden för bearbetning av persikor och nektariner kan anses påverka denna marknad visar ett sådant resonemang inte att de

1 800 ton som är aktuella i förevarande fall, vilka genom projektion motsvarar ungefär 1,8 procent av de 100 000 ton som marknaden på ett ungefär utgörs av, kan medföra en sådan påverkan. Dessutom är den nationella marknadens storlek inte helt relevant. Sökanden har nämligen medgett att Trento Frutta också var aktiv på andra marknader.

62 För det andra har sökanden, vad avser priset, beräknat det ekonomiska värdet på den frukt som Trento Frutta skulle erhålla som vederlag för sina tjänster till 62,48 italienska lire per kilo (ITL/kg) för persikor och till 51,44 ITL/kg för nektariner. Sökanden betalade enligt egna uppgifter 260 ITL/kg för persikor och 180 ITL/kg för nektariner. Om de ton frukt som eventuellt mottogs för mycket anses utgöra rabatt på priset på de kvantiteter som skulle mottas utgör de aktuella 1 800 tonnen en rabatt på de 21 000 ton som mottogs år 1996. Påverkan av denna rabatt minskar om all mottagen frukt beaktas, däribland den frukt som erhölls till ett rättvist pris som ersättning för de ursprungligen föreskrivna apelsinerna. Dessa 1 800 ton motsvarar en rabatt på mindre än 9 procent. Denna eventuella rabatt på 9 procent förklarar emellertid långt ifrån skillnaderna mellan de priser som sökanden säger sig ha betalat (260 ITL/kg för persikor och 180 ITL/kg för nektariner) och de priser som Trento Frutta uppskattas ha betalat (62,48 ITL/kg för persikor och 51,44 ITL/kg för nektariner). Kommissionen har dessutom förevisat fakturor vilka visar att priserna för denna frukt vid en given tidpunkt år 1996 låg mellan 70 och 90 ITL/kg. Sökanden har för övrigt medgett att priset på persikor och nektariner varierar kraftigt. Av detta följer att den eventuella rabatten på 9 procent inte är proportionerlig till de mycket stora prisvariationerna på denna frukt på marknaden och till den åberopade skadan, vilken huvudsakligen påstås ha följt av fruktpriset.

63 För det tredje kan den fördel som eventuellt erhållits svårligen anses utgöra orsaken till den åberopade skadan med tanke på att fördelen är mycket liten. Det finns nämligen inget som visar att denna eventuella fördel inte absorberades av kostnaderna för att bearbeta den frukt som enligt sökandens uppgifter motsvarade lite mindre än 50 procent av priset på de bearbetade produkterna. För det första har sökanden bestämt intygat att Trento Fruttas produktionskostnader inte under några omständigheter kunde understiga sökandens. Trento Fruttas konkurrensfördel måste därmed anses vara liten. För det andra bör en normal vinst ha absorberats av

bearbetningskostnaden för de företag vilka enligt sökanden bearbetade en stor del av den mottagna frukten för Trento Fruttas räkning. Den fördel som har åberopats är således ytterst liten och kan inte ligga till grund för den åberopade skadan.

64 För det fjärde och sista, även om en konkurrensfördel anses existera i förhållande till sökanden, så är denna betydligt mindre än den normala vinst på 15 procent som sökanden har angett i beräkningen av skadan och är, under alla omständigheter, mindre än de affärsrisker som är förenade med den aktuella sektorn. Fördelen kan därmed inte anses gå utöver det kommersiella manöverutrymme som Trento Frutta under alla omständigheter förfogade över.

65 I enlighet med detta konstaterar förstainstansrätten att den eventuella fördel som är hänförlig till utjämningskoefficienterna under omständigheterna i förevarande fall, vilka utmärks av kraftigt varierande kostnader för råvaror och av rättvis konkurrens från den huvudsakliga anbudsgivaren, inte förklarar den åberopade skadan.

Slutsats i fråga om sökandes rätt till ersättning för skada som orsakats av försäljningen med förlust

66 Förstainstansrätten konstaterar att även om de ekonomiska konsekvenserna av störningen på marknaderna till följd av Trento Fruttas låga försäljningspriser som har presenterats som skada bedöms föreligga, så har sökanden inte visat att bolaget drabbades av dessa konsekvenser till följd av något annat än anbudsgivarnas legitima framgång i anbudsförfarandet. Varken ersättandet av de såsom betalning föreskrivna apelsinerna och äpplena med persikor och nektariner eller de koefficienter som valdes för genomförandet härav kan anses utgöra direkta, eller ens bidragande, orsaker till dessa ekonomiska konsekvenser.

67 Av ovannämnda omständigheter följer att det inte har styrkts att den åberopade skadan har orsakats av de åberopade rättsstridigheterna. I enlighet med detta skall talan, enligt den rättspraxis som anges i punkt 27 ovan, ogillas i den del som avser ersättning för skada till följd av försäljningen med förlust. Ett tillräckligt direkt orsakssamband mellan dessa rättsstridigheter och skadan saknas nämligen.

Huruvida sökanden har rätt till ersättning för skada som orsakats av att sökanden försvarade sina rättigheter

68 Enligt sökanden är kostnaderna för den tekniska och juridiska rådgivning som bolaget har anlitat för att försvara sina rättigheter direkt hänförliga till de åberopade rättsstridigheterna och utgör ersättningsgill skada. Vid förhandlingen sänkte sökanden det beräknade värdet på denna skada till 28 628 euro med hänsyn till den ersättning för rättegångskostnader som bolaget erhöll genom domen i det ovan i punkt 18 nämnda målet CAS mot kommissionen. Sökanden har även begärt att förstainstansrätten skall ta ställning till om det är möjligt att beakta bolagets kostnader för att delta i anbudsförfarandet, i enlighet med den rättspraxis som nyligen etablerades genom förstainstansrättens dom av den 17 mars 2005 i mål T-160/03, AFCon Management Consultants m.fl. mot kommissionen (REG 2005, s. II-981).

69 Förstainstansrätten erinrar om att parternas utgifter med anledning av det rättsliga förfarandet inte kan anses utgöra en skada som skall särskiljas från rättegångskostnaderna (se förstainstansrättens beslut av den 14 september 2005 i mål T-140/04, Ehcon mot kommissionen, REG 2005, s. II-3287, punkt 79, och, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 10 juni 1999 i mål C-334/97, kommissionen mot Montorio, REG 1999, s. I-3387, punkt 54). Även om ett omfattande juridiskt arbete i regel utförs under det förfarande som föregår handläggningen vid domstolen skall det också erinras om att "förfarande" i artikel 91 i rättegångsreglerna endast avser förfarandet vid förstainstansrätten, inte det föregående förfarandet (se beslutet i det ovannämnda målet Ehcon mot kommissionen, punkt 79, och, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens beslut av den 24 januari 2002 i mål T-38/95 DEP, Groupe Origny mot kommissionen, REG 2002, s. II-217, punkt 29 och där angiven rättspraxis). Att

kvalificera sådana utgifter som ersättningsgill skada inom ramen för en skadeståndstalan skulle följaktligen strida mot principen att utgifter som man haft under tiden före handläggningen vid domstol inte är ersättningsgilla, vilket följer av den ovannämnda rättspraxisen.

70 Sökandens begäran om ersättning för de kostnader som bolaget har haft för att försvara sina rättigheter i förevarande mål skall således behandlas i beslutet om rättegångskostnaderna.

71 Vad avser begäran om återbetalning av kostnaderna för att delta i anbudsförfarandet skall det noteras att förstainstansrätten i domen i det ovan i punkt 68 nämnda målet AFCon Management Consultants m.fl. mot kommissionen fann att en rätt till ersättning som täckte kostnaderna för att delta förelåg när fastställda rättsstridigheter gjort förfarandet ogiltigt och på så sätt påverkat sökandens möjlighet att tilldelas det ifrågavarande kontraktet (punkterna 99 och 102). I förevarande fall har invändningar emellertid inte riktats mot anbudsförfarandet och det har inte gjorts gällande att sökanden gick miste om en möjlighet med hänsyn till händelser efter anbudsförfarandet. Då det inte har gjorts gällande att beslutet i anbudsförfarandet, vilket återfinns i anteckningarna av den 6 mars 1996 och den 13 mars 1996, är rättsstridigt och då det inte föreligger någon skada till följd av en förlorad möjlighet, kan sökanden inte tillerkännas en rätt till ersättning på grundval av domen i det ovan i punkt 68 nämnda målet AFCon Management Consultants m.fl. mot kommissionen.

72 Av det ovan anförda följer att begäran om ersättning för skada som orsakats av att sökanden försvarade sina rättigheter skall avslås.

Allmän slutsats

73 Då det saknas anledning att bifalla sökandens yrkande om ersättning för de åberopade skadorna i form av försäljningen med förlust och kostnaderna för att försvara sökandens rättigheter skall talan ogillas.

Rättegångskostnader

74 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (andra avdelningen)

följande:

1) Talan ogillas.

2) Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.

Pirrung Forwood Papasavvas

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 13 september 2006.

E. Coulon J. Pirrung

Justitiesekreterare Ordförande